

Slovenski dom

Stev. 232

V Ljubljani, četrtek 10. oktobra 1940

Leto V

Romunija izhodišče nemškega nastopa proti Angliji na Bližnjem vzhodu

Nemške čete in orožje prihajajo v Romunijo po Donavi. Prepoved izvoza petroleja v Grčijo in Turčijo. Nemške razlage o zasedanju Romunije

Bukarešta, 10. oktobra. o. Romunska vlada zdaj tudi uradno priznava navzočnost nemške vojske na romunskem ozemlju, vendar vztraja pri zatrdu, da je namen teh nemških oddelkov samo urjenje romunske vojske.

Vlada pripravlja sklep o prepovedi prodaje petroleja vsem državam, ki niso v prijateljstvu z Nemčijo in Italijo, to je, ki se vzdržujejo kakršne koli zveze z Anglijo. Ta ukrep je naperjen zlasti proti Turčiji in Grčiji, ki sta dozdalej ves potrebni petrolej kupovali v Romuniji.

Za zvezo med posameznimi nemškimi oddelki, ki so razmeščeni po najrazličnejših točkah romunskega ozemlja, so začeli takoj napeljevati nove vojaške telefonske zveze in urejati preskrbo z živežem. Kakor izjavljajo v nemških krogih, bodo te čete šle takoj na delo, da spremene Romunijo v trdnjavo, ki se bo lahko branila proti vsakemu napadalcu.

Po Donavi in po železnicah prihajajo v Romunijo že velike količine najmodernejšega orožja, zlasti daljnometnih in protiletalskih topov.

Iz vseh teh znamenj se da sklepati, da pripravlja Nemčija iz Romunije akcijo proti Bližnjemu vzhodu. Taka akcija proti angleškimi posestim je možna samo čež turško ali sovjetsko ozemlje.

Snoči so se razširile nepotrjene vesti, da bo voditelj nove Romunije general Antonescu v kratkem odpoval v Berlin in Rim na posvete s Hitlerjem in Mussolinijem.

Angleški poslanik v Bukarešti Reginald Hoare je včeraj imel dolgo posvetovanje z generalom Antonescom. Po tem posvetu napovedujejo, da bo sta Romunija in Anglija pretrgali diplomatske stike.

Berlin, 10. oktobra. V središču pozornosti je v tukajšnjih krogih še vedno vprašanje pošiljanja nemških čet v Romunijo. Berlinski krogi so včeraj izjavili, da jim ni znano, ali so nemške čete res v Romuniji ali ne, toda istočasno so potrdili, da so čete bile poslana tja in sicer ne čež ozem-

lje katere koli nevtralne države. Čete prevažajo po Donavi, ki je mednarodna reka ter tako Nemčija ni kršila nevtralnosti nobene podonavske države.

Ker je Romunija dobila poročila od obeh držav osi, ne samo od Nemčije, ni izključeno, da bi bili odposlani v Romunijo tudi oddelki italijanske vojske zaradi obveznosti, ki sta jih državi osi sporazumno prevzeli nase.

Zdi se pa, da sta se Nemčija in Italija preprij dogovorili, da bo poročila državi osi v Romuniji izvajala samo Nemčija. To je razvidno tudi iz romunskega preklica, da na romunskem ozemlju ni nobenega italijanskega vojaka. Odpošiljanje

nemških inštruktorjev v Romunijo so nemški krogi tudi pojasnili. Zato so isti nemški pristojni krogi presenečeni nad nekaterimi poročili, ki so se v zvezi s tem razširile in ki odkrivajo veliko vzne- mirjenost v nekaterih državah. Z ozirom na to so nemški krogi znova poudarili, da razloga za vzne- mirjenje teh držav sploh ni, ker je Nemčija poslala vojaštvo samo zaradi zagotovitve miru in reda v Romuniji.

Končno so pristojni nemški krogi včeraj poudarili, da je izvedbo poročev v Romuniji treba videti samo v tem, da je Nemčija in Italiji veliko na tem, da se Romunija čimprej dvigne in napreduje.

Nemško vojno poročilo:

Napadi na London, na letališča, ladje in tovarne

Berlin, 10. okt. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo sporoča: Neka nemška pomorska eskadra poroča, da je v žezmorskih vodah potopila za 52.000 ton sovražnikovega brodogoja. Masševalni napad nemških letalskih enot na London in druge važne britanske kraje se je nadaljeval brez ustavitve včeraj in preteklo noč. Posebno uspešni so bili napadi na številne stavbe, pristanišča, industrijske naprave, železniške postaje in železniške proge ter na letališča v Južni Angliji. Na sedem britanskih letališčih se je posrečilo s polnimi zadetki s srednje težkimi bombami razbiti hangarje in vojašnice, istočasno pa je bilo uničeno veliko število britanskih letal na tleh z napadi iz zraka in s strojniškimi ognjem. Poleg tega so nemška letala napadala taborišča čet, tovarne za živež. V raznih krajih so zadetki z bombami povzročili močne požare. Na zahodni angleški obali so bile z bombami težkih ka-

librov bombardirane pristaniške in industrijske naprave. V bližini škotske obale je eno ogledniško letalo napadlo z več bombami neko britansko trgovsko ladjo. Ladja se je vnela in se začela potapljati. Severozahodno od Irske se je neko bojno letalo spustilo zelo nizko in napadlo zelo dobro zavarovan konvoj petih velikih ladij, ki so prevažale čete. Z več bombami je zadelo 20.000 tonsko ladjo, ki ni mogla nadaljevati vožnje.

V nočnih poletih sovražnika nad ozemljem rajha in nad zasedenimi kraji so britanski bombniki zaradi hudega obrambnega ognja našega protiletalskega topništva utrpeli velike izgube. Angleške bombe so poškodovale več hiš v nekaterih mestih severozahodne Nemčije in je bilo ubitih več civilistov. Sovražnikovi poskusi, da bi napadli industrijske in železniške naprave, so se ponesrečili. Včerajšnje izgube sovražnika znašajo 16 letal, od katerih je bilo 12 zbitih v spopadih, štiri pa zaradi akcije našega protiletalskega topništva. Tri naša letala se niso vrnila domov.

London, 10. oktobra. o. Snočni nemški napad je bil v glavnem usmerjen na London. Nemška letala so povzročila večjo škodo, porušila so nekoliko hiš in industrijskih stavb, zanetila več požarov, katere pa so do jutra gasilci obvladali. Napadi so bili izvedeni tudi v severovzhodni in južnovzhodni Angliji. Smrtnih žrtev ni bilo veliko, pač pa je bila tvorna škoda večja.

Včeraj so Angleži sestrelili 4 nemška letala, sami pa so izgubili 1 letalo, pilot se je rešil.

Vo'na v Afriki

Nekje v Italiji, 9. oktobra. Stefani. Sporočilo vrhovnega poveljstva italijanske oborožene sile št. 124: Naše letalske sile so izvedle napad na tovarno torpedov v Valetti ter na bencinska skladišča v Kalfarni na Malti. Pri tej priliki je prišlo do spopada med našimi letali in sovražnikoviimi lovci. Eno sovražnikovo letalo je bilo zbito. Eno naše letalo pa se ni vrnilo domov. V Severni Afriki so naše motorizirane kolone zelo aktivne. Naše letalske sile so izvedle napad na skupino sovražnikovih motoriziranih oddelkov 70 km južno od Sidi el Baranija. Trije oklepni avtomobili so bili poškodovani. Eno naše letalo se ni vrnilo. Sovražnik je izvedel letalski napad na Tobruk in Bardio. Ni bilo niti škode niti žrtev. V Vzhodni Afriki je bilo opaziti oddelke sudanskih konjenikov na meji Eritreje. Bombardirali smo konvoj v Rdečem morju. Ena ladja je bila zadeta.

Kairo, 10. oktobra. o. Vrhovno poveljstvo angleške vojske sporoča, da je predvčerajšnjim zjutraj kolona italijanskih oklepnih avtomobilov v spremstvu lahkih tankov krenila na jug od Sidi Baranija, a se je morala vrniti na izhodišče. Angleški oklepni avtomobili so sestrelili en sovražni bombnik.

Konec brezplačnega šolskega pouka v Sovjetski Rusiji

Moskva, 9. okt. o. Sovjetska vlada je na zahtevo komisarja za pouk izdala sklep, po katerem se odpravlja brezplačni pouk v višjih srednjih šolah in v visokih šolah. Odslej bodo morali študentje ali njihovi starši plačevati določeno šolnino. Sovjetska vlada utemeljuje ta sklep z velikimi izdatki, ki jih ima država za šolstvo in katerih zaradi vse večjega oboroževanja ne more več zmagovati.

(S tem sklepom je uradno prelomljeno eno glavnih komunističnih načel: da mora biti izobrazba dostopna vsakomur brezplačno. Odslej bodo mogli v Sovjetski Rusiji študirati pač tisti, ki imajo dovolj denarja — kakor drugod po svetu. Spet dober uradni odgovor Moskve na komunistično agitacijo med našim razumnim delavstvom.)

Usoda članov bivše poljske vlade v Romuniji

Berlin, 10. oktobra. o. Z ozirom na dejstvo, da je v Romuniji še vedno interniranih več članov bivše poljske vlade, so tuji časniki postavili včeraj zastopniku nemškega zunanjega ministva

Vesti 10. oktobra

Zadnji govor angleškega ministrskega predsednika Churchilla je izraz njegove zvezinske narave in norosti, kar se je pokazalo z naštevanjem, koliko mrtvih in ranjenih je radi nemških letalskih napadov bilo, koliko so jih pa Angleži pričakovali. Za tako izjavo je potrebna velika mera zločinske brezobzirnosti. Nemškemu letalstvu ni do števila mrtvih in ranjenih, ker mu je glavno, da zadene vojaške in gospodarske cilje — tako odgovarja nemški tisk na Churchillova izvajanja.

Vodja nove Francije, maršal Petain, je imel včeraj govor, v katerem je prosil Francoze, naj bodo mirni, ker vlada navzlic molku dela. Trije milijoni beguncev in dva milijona demobiliziranih vojakov se je že vrnilo domov. Krivci poraza so poklicani na odgovor. Sprejeti so novi zakoni za zagotovitev dela, za pravično razmerje med delom in kapitalom, za prenosno pouka in preureditev države.

Italijanski maršal de Bono bo danes dopotoval v Madrid, da izroči maršalu Francu najvišje italijansko odlikovanje.

Kitajska dobiva danes več petroleja od Sovjetske Rusije, kakor pa ga je dobivala prejšnje čase, je izjavil včeraj maršal Čang-kajšek.

Sovjetski uradni krogi še vedno niso dali nobene uradne izjave o dejstvu, da je nemško vojaštvo začelo prihajati v Romunijo. Če so iskrene razne dosedanje boljše izjave o prijateljstvu z Nemčijo, potem bi morali Sovjeti to dejstvo samo pozdraviti, saj jim bo zdaj omogočeno vzdrževati stike z Nemčijo na dosti daljši črti, kakor dozdaj.

Med Madžari in Romunijo so se začeli siloviti napadi zaradi tega, da eni kakor drugi nečloveško ravnajo s pripadniki nasprotna manjšine. Romunska vlada je izdala uradno poročilo, ki pravi, da je bilo v mesecu dni izgnanih iz Madžarske 11.600 Romunov, katere so pred izgonom Madžari še nečloveško trpinčili. Romunski tisk pa piše, da je madžarska vojska ob prihodu na Sedmograško, Romune v množicah obešala, kakor lani Rusine v Podkarpatski Rusiji.

Kanadski vojni minister je zapovedal, da mora kanadska vojska zasesti nekatere važnejše predele ob tihomorski obali, kjer dozdaj ni bilo vojaških postojank. Do tega sklepa je prišlo zaradi nove zveze med Nemčijo, Italijo in Japonsko.

Nemške bombe so včeraj v Londonu zadele tudi slovit vsehučiliško knjižnico, pri čemer je bilo uničenih 100.000 nenadomestljivih del.

Nemško-ameriška trgovska zbornica je vložila pri vladi Združenih držav oster protest proti temu, da je zdaj prepovedano pošiljati pošto iz Združenih držav čez Japonsko in Rusijo v Nemčijo. Odslej bo smela pošta samo čez Atlantsko morje in Portugalsko ter jo bodo Angleži vsu cenzurirali, s čemer bodo poštna zveze med Nemčijo in USA dejansko nemogoče.

Poročila o letalskih izgubah

Včerajšnje nemško poročilo:
16 angleških letal zbitih,
3 nemška pogrešana.
Današnje angleško poročilo:
4 nemška letala sestreljena,
1 angleško uničeno,
1 pilot rešen.

Predsednik italijanske vlade Mussolini je včeraj priletel v Gorico in tam pregledal divizijo »Lionel« pod Kromom.

Zastopniki nemških, španskih, madžarskih, romunskih in bolgarskih organizacij so dopotovali v Padovo in se bodo udeležili slovesnosti ob prihodu 24.000 mladih fašistov, ki korakajo peš iz Genove v Padovo.

Madžarska vlada uradno zanika vse vesti, da bi bile nemške čete prišle v Romunijo čez madžarsko ozemlje.

Na Balkanu bi bilo treba pametneje in močneje obdelovati zemljo ter stalno menjavati posevke, zlasti pa začeti v velikem obsegu pridelovati oljne rastline. Če bi pri tem uporabljali moderne stroje in orodje, bi se pridelale ogromno povečal in obdelovanje pocenilo, sodi nemški strokovnjak profesor Wagner. Tako preureditev poljedelstva bi zlasti želela Nemčija zaradi potreb svojega gospodarstva.

Veliko požarov v industrijskih in vojaških napravah je bilo od začetka aprila dalje na Švedskem. Del tiska pripisuje te dogodke angleški vojnski organizaciji.

Dokler bi Kitajska nadaljevala z odporom, se Japonska zastonj zanaša, da ji bo nova zveza z Nemčijo in Italijo pomagala. Kdor priznava vodstvo Japonske v nekem novem azijskem redu, se bo kesal. Vsaka pogodba z Japonsko glede vzhodne Azije bo brez veljave. Prijateljske sile nudijo Kitajski vedno večjo vsestransko pomoč. Kitajska bo zmagala, je ob včerajšnjem kitajskem narodnem prazniku govoril maršal Čang-kajšek.

vprašanja, ali bo po prihodu nemških čet v Romunijo prišlo v tem oziru do kakšne spremembe glede bivših poljskih političnih osebnosti. Na to vprašanje so časniki na pristojnem mestu dobili odgovor, ki odločno poudarja, da bo romunska vlada imela člane bivše poljske vlade še vedno zaprte, ker so bili nemški vojaški oddelki poslani v Romunijo ne z namenom, da Romunijo zasedejo, temveč zaradi tega, da izurijo romunsko vojsko v rabi s sodobnim orožjem in zaradi zagotovitve obstoja romunske države in ohranitve reda in miru v državi.

Predsednik angleške vlade - predsednik največje angleške stranke Soglasna izvolitev Churchilla za vod.o konservativcev pomeni neizprosno nadaljevanje vojne

London, 10. oktobra. (Reuter.) Na včerajšnjem seji je zunanji minister lord Halifax predlagal za predsednika konservativne stranke Winston Churchill. Ta je bil soglasno izvoljen. Na sestanku so prebrali tudi pismo Nevilla Chamberlaina, v katerem se Chamberlain članom konservativne stranke prisrčno zahvaljuje za njihovo zvestobo in pomoč. Po izvolitvi je povzel besedo novi vodja konservativne stranke in se je zahvalil članom za časti ter je istočasno izrekel priznanje Chamberlainu. Ministrski predsednik je izjavil, da je vedno služil dvema idejama: ohraniti veličini Velike Britanije in cesarstva ter starega življenja prebivalcev Anglije. Edini mi na svetu med vsemi narodi smo našli pot, da smo spojili idejo cesarstva z idejo svobode. Edini med vsemi narodi smo pomirili demokracijo in tradicijo. Vsa stoletja med nami ni bilo nobenega verskega ali političnega spora. Ved-

no smo sami našli pot, da smo v preteklosti slavno prebrodili vse notranje in zunanje viharje, ki so nastajali in tako moremo tudi demokraciji nuditi, da uživa plodove del naših prednikov. Ta povezanost med preteklostjo in sedanostjo je pokazala sredi tega strašnega izkustva nezlomljivo moč edinstvenega naroda. Sedaj ni čas, da bi hvalili te dobre lastnosti ali pravice stranke, toda pri vsem tem morem reči sledeče: konservativna stranka ne bo nikdar dovolila kaki drugi stranki, da bi jo nadvladala in prekrosila glede žrtev.

Izvolitev Churchilla za predsednika največje angleške stranke pomeni, da hoče tudi ta stranka, ki se je še pred nedavnim zavzemala za sklenitev miru z Nemčijo, nadaljevati neizprosno boj, kakor ga oznanja in izvaja njen novi predsednik in predsednik vlade Churchill.

Angleška vo'na poročila:

Bombe na nemška pristanišča, tovarne in orožarne

Poroča, da so angleška letala v noči od torca na sredo bombardirala Wilhelmshafen in pristaniške naprave v Bremenu. Angleška letala so bombardirala tudi luke v zasedenem ozemlju in v Severnem morju, kjer so napadla ladjedelnice. Napad se je začel ob 20.15. Poldruga ure so v vseh krajih bombardirali z močno eksplozivnimi in zažigalnimi bombami. Pri prvem napadu je bilo povzročeno 14 požarov.

Nad Wilhelmshafenom so letala zmetala nad 15 ton visoko eksplozivnih bomb. V pomorskem oporišču Brunsbüttel pa je eno letalo zmetalo več bomb na pomol ter povzročilo velik požar. Med zadetimi objekti v Hamburgu je bila tudi rafinerija petroleja. Dvignil se je velik ogenj. V Essenu so bile bombardirane Kruppove tovarne in je nekaj bomb povzročilo požare na več st. vseh Drugim bombnikom, ki so sledili tem napadom, je bilo delo olajšano, ker so zaradi požarov bili drugi objekti razsvetljeni in so povzročili še večjo škodo. Požare so zanetili tudi v Gelsenkirchenu in Hanau vzhodno od Frankfurta, kje je tovarna za nikljaste dele letal in podmornic. To mesto so bombardirali neprenehoma od 20 d. polnoči. Druga letala pa so napadla Flushing, kjer so povzročila več požarov ob kanalu Waicheren. S stroj-

nicami so obstreljevali žaromete v Boulogneju in bombardirali doko v Havru.

Berlin, 10. oktobra. DNB: V noči od 9. na 10. oktobra so posamezni angleški bombniki leteli nad Nizozemsko in hoteli prodreti nad zahodno Nemčijo. Ta poskus pa je bil preprečen. Maloštevilnim angleškim letalom se je posrečilo približati se Berlinu. Bombe, ki so jih letala vrgla, niso napravila nobene škode na vojaških napravah.

Ponoči so nemška letala letela nad Londonom in nad južno Anglijo. Podrobnosti o teh napadih še ni.

Okrepitev „dobrega sosedstva“ med Turčijo in Sovjeti

Carigrad, 10. okt. Reuter. Turški veleposlanik v Moskvi Ali Hajdar Aktaj, ki se vrača v Moskvo, ker je vladi poročilo, je izjavil časnikiarjem: »Prepričan sem, da sedanji položaj zahteva, da bi se vezi dobrega sosedstva razširile in utrdile. Prav tako sem prepričan, da so istega mnenja v Moskvi krogi, ki zavzemajo visoke položaje. Novi sovjetski veleposlanik v Ankari Vinogradov in jaz bova v Moskvi delala v tem smislu, da se okrepe vezi dobrega sosedstva.«

Turški politični krogi in tuji opazovalci pripisujejo velik pomen tej izjavi, ki je najiskrenejša mogla potrditi, da so odnosi med tema dvema državama redni in prijateljski.

Zahtevajte povsod naš list!

Berlinski dnevnik »Börsenzeitung« ostro napada vodilno švedsko časopisje, da zastruplja razmerje med Nemčijo in Švedsko, da ne razume pravic velikih narodov in da zastopa sovražno stališče proti Nemčiji, kar se je najbolj pokazalo, ko so se nemški vojaki izkrcali v pristanišču Oeresundu, pa je švedsko časopisje trdilo, da bodo ti vojaki vohunili kakor na Norveškem. Nemški list pravi, da je za tako pisane odgovorne tudi švedska vlada

Ljubljana od včeraj do danes

Po dežju se je napravilo lepo, pa precej hladno vreme, ki pa najbrž ne bo bogve kako stanovitno, kajti močni vetrovi neprestano prevažajo po nebu oblake. Nekaj časa sije sonce, pa se spet pooblača in dež prične. Tudi noč je bilo nebo nekaj časa jasno, zvezde so sijale, pa se je spet vse pregrnilo z umazanimi oblaki. Proti jutru je celo nekoliko poškrbilo, pozneje pa se je zvedrilo in jutro je bilo že spet jasno ter tudi precej gorko. Vendar pa se lepega vremena najbrž ne bomo mogli dolgo časa veseliti, kajti luna je imela snoči sij, ali kakor pravijo stari ljudje »šajn«. In kadar ima tak kolobar, pravijo, da se bo vreme spremeno že v naslednjih 24 urah. To menda drži kakor pribito. Bomo videli, kako bo tokrat. Letos morda tudi take napovedi niso več absolutno veljavni zakoni, saj je leto neverjetno muhasto in svojeglavo, tako da nikdar ne vemo, kako se bo napravilo.

Počasi stopamo pozni jeseni nasproti. Dnevi postajajo vedno krajši in hladnejši. Zdaj je sonce že pravi božji dar, zato ga ljudje, ki imajo čas, še hodijo iskat na sprehode v bližnje mestno okolico. Zadnji hudi nalivi so drevje že močno oropali listja. Kmalu bo čisto ogolelo in se pripravilo k počitku do zgodnje pomladi. Ptice selilke so se že odpravile v daljne kraje tja čez morje, kjer je doma vse leto gorkota. Pusti so postali vrtovi, le senice, taščice, brinovke in kraljički ščebetajo po njih.

Lepe žalne proslave ob obletnici Zediniteljeve smrti

Vsa država je včeraj na lep pieteten način postavila šestletnico dneva, ko je zločinska roka v Marseillesu ugasnila življenje blagopokojnemu viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju. Zelo lepe žalne proslave pa so bile tudi v Ljubljani, kjer so imele vse rodoljubne organizacije interne proslave ob tej žalostni obletnici. S proslavo so potem posebne deputacije ponesele šopke in vence pred novi spomenik kralju Zedinitelju. V Zvezdi je bilo ves dan mnogo občinstva, ki je polagalo vence pred spomenik in prižigalo lučke. Pred spomenik pa je prihajala tudi šolska mladina iz vseh ljubljanskih ljudskih, meščanskih in srednjih šol; polagala je vence v imenu svojih zavodov. Pa tudi zastopstva društev na univerzi so prišla in se poklonila spomeniku kralja Mučenika. Zlasti številna pa so bila zastopstva raznih telesovzgojnih in športnih organizacij.

Dopolnje je v pravoslavni cerkvi opravil parastos prota g. Matkovič. Tega parastosa se je udeležil razen številnega občinstva tudi ves ljubljanski oficirski zbor na čelu z brigadnim generalom g. lanežem, ki je zastopal komandanta divizije.

Ljudje že mislijo na zimo

Pri Zmajkem mostu so stojnice, kjer so na prodaj razne pisane čipjope, gorki puloverji in podobno. Cez leto sicer tudi stoji tam pri mostu prodajalca ter prelagajo svojo živobarnvo robo, toda takrat je obisk kupcev prav pičel. Večinoma zaideta k njim le kakšen kmetič ali kmetica, ki zameta kaj za otroke ali zase, — še poleti, ko cene niso sezonske. Zdjaj pa, ko je postalo hladnejše in ko smo zašli že globoko v oktober, pa se pri teh stojnicah oglašajo dan za dnem več ljudi, v prvi vrsti gospodinj, ki hočejo oskrbeti svoje domače s toplimi oblekami in gorkimi zgodnjim oblačilom. Tudi po drugih stojnicah, tam kjer prodajajo trpežne čevlje, se zdaj pridneje oglašajo kupci. Kmetje so deloma zdaj že prodali poljske pridelke in pri tem zaslužili nekaj denarja. Zdjaj si bodo za čez zimo že lažje omislili gorko obutev. Pa tudi po raznih trgovinah je veliko prometa. Treba se je za mrzle čase oskrbeti s toplim perilom, kajti letošnjo zimo bo treba varčevati s kurjavo kakor vse kaže. Draga bo, se zdi, povrhu pa jo bo tudi težko dobiti.

Mnogo skrbi nastaja tudi — kakor pred vsako zimo — kako bo z živim. In te skrbi so letos zaradi znanih razmer in težavnega splošnega gospodarskega stanja v svetu, še večje kakor so bile druga leta. Koplčiti živil ne sme nihče zato, da jih bodo imeli vsi meščani na razpolago vsaj za sproti. Pri tem seveda siromašnejši sloji bolj zaskrbeljeno gledajo v bodočnost, kajti premožnejši si bodo za dražji denar že lahko nakupili sproti, kar bodo rabili za domače potrebe. Težko pa je za reveža, za delava in majhnim zaslužkom in za uradnike s skromno plačo. Trikrat bo treba obrniti vsak dinar, preden ga bo človek izpuštil iz rok. Vsi si želimo, da bi sedanje stanje na svetu čimprej minulo, in da bi se čimprej spet vrnilo normalne razmere, kakršne so vladale pred pričetkom nesrečne vojne.

Pa tudi drugih zunanjih znakov je, da stojimo že blizu pred zimo. Omenimo naj le tisto značilno znamenje, ki vselej oznanja, da bo kmalu prišla starka zima: kostanjerje, ki razmeste svoje kolibe po vseh prometnih ljubljanskih ulicah, po vseh križiščih. Prijeten duh po pečenem kostanju privabi marsikakšnega pasanta, privabi pa ga tudi toplota, zlasti ob mrzlejših dneh. Zlasti ob zimskih večerih ubujajo konstanjarske kolibe še kos stare meščanske idilike.

Mati plačala za mrtvega sina pogreb in maše, sin se pa vrnil živ domov

Maribor, 9. okt.

Prijazni trg Marenberg v Dravski dolini je znan v naši zgodovini po raznih posebnostih, saj hudomušna ljudska govornica pripisuje vrlim Marenberžanom razne zanimive in originalne podvige, toda takšnega dogodka, kakor so ga doživeli včeraj, pa v Marenbergu še niso imeli. Vrnil se je namreč med nje občan marenberške trške občine, katerega so že pred tremi meseci pokopali, je bil zanj plačan pogreb in črne maše ter je ob njegovi smrti pričal na občini mrtvaški list. Povratek tega »mrtveca« ni bil sicer prav nič slaven, saj ga je prignal v domovinsko občino odgonski organ mesta Kranja, vendar pa senzacija kljub temu ni prav nič manjša.

V začetku meseca julija je naplavila Drava v Selnici ob Dravi truplo nepoznanega fanta, starega kakih 20 let. Truplo so ljudje spravili na suho ter je bilo prenešeno v mrtvašnico na selniškem pokopališču, kjer ga je ogledala komisija ter ugotovila, da je umrl zaradi utopljenja, ki je začel v vodo ali po nesreči, ali pa si je sam vzel življenje. Oblasti so začele takoj poizvedovati, kdo bi bil utopljenec. V Marenbergu so ugotovili, da že nekaj dni pogrešajo tam 20 letnega pekovskega pomočnika Alojzija Bratuša. Bil je bolj laburne narave, rad se je potepal okrog ter se mu ni ljubilo delati. Večkrat je že pobegnil čez mejo v Nemčijo, odkoder so ga odgonskim potom pošiljali nazaj v našo državo ter domovinsko občino, kjer so imeli z njim vedno križe in težave. Zaradi tega so se na marenberški občini kar nekam oddahnili, ko so izvedeli, da ga je sedaj Drava naplavila v Selnici. Njegova

Les je zgrmel nanj

Na ljubljanski reševalni postaji včeraj niso imeli hudega dela. Zapisali so le malo prevozov in še v teh primerih samo bolnike z notranjimi boleznimi. Prepeljali pa so med drugim tudi nekega ponesrečenca, ki se piše Snaj Franc. Ta je delal pri Združenih opekarnah, pa je nenadoma nanj zgrmel nekakšen les. Precej potolčenega so sprejeli v oskrbo zdravniki.

Cela vrsta tatvin

Iz dnevnika, ki ga izdaja uprava ljubljanske policije, je razvidno, da je bilo v zadnjem času v našem mestu na sporedu spet mnogo tatvin. Zdjajle pod jesen tatovi in tatice svojo delavnost v velik meri pospešijo — kakor bi si radi napravili zalogo za zimo.

Iz vojašnice 40. p. polka je bilo ukradeno Korošcu Roku črno pleskano kolo znamke »Nero«. Na kolesu je bila tudi svetilka dinamo.

V noči na 6. oktobra je bilo iz gostilne Franca Černeta na Zaloški cesti ukradenih okrog 30 litrov namiznega olja, 40 kg zmlatega sladkorja v prahu ter 50 kg sladkorja-sipe. Skupna škoda znaša 2540 din. Sladkor v prahu je bil v malih platnenih belih vrečah po 5 kg. Sipa pa je bila v vreči z napisom »Union«.

Na Gosposvetski cesti je bil z vrta gostilne »Pri Levcu« ukraden 5. oktobra 600 din vreden siv moški trenchcoat čevljarskemu pomočniku Ivanu Erženu.

450 dinarjev vreden svetlozelen trenchcoat je bil 6. oktobra ukraden na Dolenjski cesti iz gostilne Patrich trgovskemu zastopniku Janku Savšku.

Zenski temnosiv plašč »Hubertus«, brez podloge, je bil ukraden 3. oktobra v Startevri ulici 19 iz pralnice Ivani Klemenc. Plašč je bil vreden 200 din.

Zapestna kromirana ura z arabskimi številkami in s kromirano zapestnico je bila dne 4. oktobra ukradena iz delavnice na Jernejevi cesti 8 delavcu Slaparju Ivanu.

Iz drvarnice na Starem trgu št. 2 je bilo Petru Jermolu ukradeno dvanajst starih navadnih vreč, izginila pa sta tudi dva para črnih ponošenih moških čevljev. Škoda je za 420 din.

Nebarvana, 300 din vredna eiza, je bila ukradena z dvorišča Kenda na Gosposvetski cesti posestniku Kosmaču z Ježice.

Zenski celofanski dežnik z bledoredičmi in bledozelenimi kvadrati, z zeleno stekleno ključko, vreden 250 din, je bil 5. oktobra na Vodnikovem trgu pri mesarski stojnici ukraden Frančiški Grčarjevi.

Dva kosa blaga črne barve za ženske plašče s podlogo ter dva kosa rjavega lodna za moške obleke, v skupni vrednosti 3500 din, so bili ukradeni iz krojaške delavnice na Šmartinski cesti Francu Presetniku.

Dve ženski obleki, ena sive barve, druga rdečebel pikčasta, trije skobelniki (obličji), mizarsko kladivo, par moških kopit in okrog 40 kg krompirja — vse skupaj vredno 450 din, je bilo ukradeno v noči na 7. oktobra iz drvarnice Ivana Butinjarja na Glincah.

Devet svedrov za vrtnje železa, kuhinjska sekira in trije kuhinjski noži, v skupni vrednosti 316 din, je bilo ukradeno v noči na 5. oktobra s poda Francu Habjanu na Litijski cesti.

Rjava, 180 din vredna aktovka, v kateri je bila naročilna knjiga Nabavljalne zadrage uslužbencev državnih ter naročilna knjiga tvrdke Buzzolini, je bila 5. oktobra ukradena s kolesa pred gostilno Nabavljalne zadrage na gorenjskem kolodvoru Francu Premrlu.

Svetilka dinamo, znamke »Amson«, vredna 220 din, je bila ukradena iz hotela Slon na Dunajski cesti Angeli Černičevi.

Neznani kolesar je 6. oktobra na Zaloški cesti ukradel z glave plav, 100 din vreden klobuk Cedilnik Pavli, ki se je vozila s kolesom.

Pri upravi policije v Ljubljani je spravljena temnosiva nova koleska odeja, ki ima na obeh koncih po eno široko in pa dve ozki plavi črti. Odeja je bila prav gotovo ukradena.

Okrajnim načelstvom in mestnim poglavarstvom

Naslov obveščamo, da je izšla uredba o spremembi uredbe o varčevanju z živili.

Clen 1. uredbe o varčevanju z živili se spreminja in se glasi: Četrtek in petek se določita v vsej državi kot brezmesna dneva. Ta dneva je prepovedana vsaka prodaja svežega telečjega, govejega in svinjskega mesa na drobno.

Restavracije, javne kuhinje itd. ne smejo ta dneva postreči z jedmi, s telečino, govedino in svinjotino. Ta prepoved ne velja za možgane, jezik, pljuča, srce, jetra, ledvice, vampe, vranico in podobno od telet, goveda in svinj.

Naslov naj nemudoma odredi v svojem delokrogu vse potrebno za objavo in izvedbo citirane odredbe. — Po pooblastilu bana; načelnik oddelka za trgovino, obrt in industrijo.

Dravinji uravnavajo strugo

Slov. Konjice, 9. oktobra.

Cesta Skomarje-Zreče je zaradi velikega lesnega prometa ena izmed najživahnijih v slovenjebistriškem okraju. Zgrajena je bila že davno pred svetovno vojno, potem pa malokdaj popravljena. Pelje ob strugi Dravinje med Resnikom, Padeškim vrhom in njegovimi pobočji na eni ter Bukovo goro na drugi strani. Hribi so strmi in jih loči le potok s cesto, ki je tesno izpeljana ob njem. Ker je bila cesta zgrajena bolj površno brez vsake trdne podlage in ni bila na potčni strani niti malo zavarovana s škarpami, so se dogajale tod mnogokrat zelo neprijetne stvari. Ob hudih nalivih je voda sotesko tak orekoč zalila in edino prometno zvezo med konjiškimi Pohorjem ter Dravinjsko dolino onesposobila za daljši čas; saj je cesta bila na mnogih mestih že večkrat razrušena. Deroča voda pa jo je tudi drugače na občutljivejših mestih izpodjedala.

Na najbolj izpostavljenem pasu in najtežavniji prometni črti v Boharini nad Zrečami, ki se zaznamuje od lesne industrije Vidmar pa skoraj 800 m nižje, je banovina te dni pričela z zidanjem škarpe in sicer na južnem koncu. Ker je cesta v silno slabem stanju ter pelje zelo neekonomično, povrhu pa je še ozka, bo mestoma tudi tok Dravinje spremenjen, kar bo dalo ravnejšo cesto. Po načrtu bodo potem strugo poglobili, cesto pa utrdili in zavarovali tudi z leve strani z jarkom, v katerega se bo stekala voda, ki je doslej udirala kar čez njo v potok, čim je prihrumela s hriba. Na ta način bo toliko živahni promet na tem delu ceste popolnoma zavarovan in še pozni rodovi bodo imeli od tega korist. Ljudje, ki so doslej zaradi prej omenjenih težav resnično hudo trpeli, pa so bankski upravi že sedaj hvaležni za veliko razumevanje. Nas pa veseli, da moremo v »Slovenskem domu« omeniti, ker se je naš list za stvar zavezal že pred nekaj leti.

Drobne

Zagreb, 10. okt. j. Predsednik HSS dr. Vl. Maček pripravljaja poseben načrt za ustanovitev tako imenovanih ljudskih učiteljskih, katerih prva naloga bo, da svojih učencev ne odtrgajo od vasi in ljudstva, temveč jih celo še bolj povežejo z njim. Ko se je pred dnevi posebna deputacija iz Krapine zglasila pri dr. Mačku s spomenico, da je treba v Krapini obnoviti pred desetimi leti ukinjeno nepopolno gimnazijo, je dr. Maček pripovedoval, da meni oblast ustanoviti selska učiteljska, v kateri bi vstopali kmečki otroci po dovršeni ljudski šoli. Take šole bi bile v večjih vaseh in trgih. Pravi učitelj naj bi bil pravi narodni učitelj, agronom in svetovalec ljudstvu in vseh gospodarskih vprašanj. Prav tako je dr. Maček napovedal reformo, po kateri bodo okrajna sodišča razbremenjena.

Zagreb, 10. okt. j. V bankski oblasti že pripravljajo nov proračun, ki bo stopil v veljavo 1. januarja. Vnaprej napovedujejo, da bo moral biti proračun večji od dosedanjega, ker so se potrebe povečale. Bankska oblast bo skušala doseči večje dohodke z revizijo finančne pogodbe z osrednjo vlado, obenem pa bo skušala doseči revizijo tudi glede neštevitih fondov, ki se zbirajo v centralno blagajno v Beogradu. Teh skladov je 52. Hrvatje pravijo, da so nekateri dohodki bankske oblasti odpovedali in jih je bilo za 40% manj kakor so mislili.

Dr. Gvidon Sernec

Celje, 10. oktobra.

V Leonišču v Ljubljani je umrl danes ponoči po daljši bolezni 62 letni celjski odvetnik in odlični naš narodnjak, dr. Gvidon Sernec. Pred tremi tedni ga je bolezen spravila na bolniško posteljo. Zatekel se je v Leonišču v Ljubljani, kjer pa zanj tudi ni bilo rešitve. Pokojni dr. Sernec spada med one slovenske borece, ki so v najhujših časih pokazali svojo zavednost, čeprav so bili zato tudi preganjani. Pokojnikovo truplo bodo danes prepeljali v Celje. Naj počiva v miru! Svojem izrekamo naše globoko sožalje.

Razpis cestarskega mesta

Na osnovi § 31. zakona o bankski upravi razpisujem pri okrajnem cestnem odboru v Slov. Konjicah službeno mesto banovinskega cestarja, in sicer na banovinski cesti I. reda št. 16 Gornji Dolji—Vitanje—Vojnik od km 7.00 do km 12.00.

Prosilci za to mesto morajo izpolnjevati pogoje iz čl. 2 uredbe o službenih razmerjih drž. cestarjev in njih prejemkih in ne smejo biti mlajši od 23 in ne starejši od 30 let.

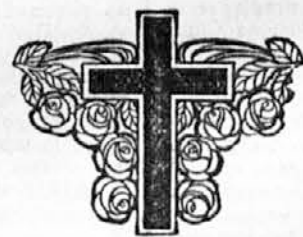
Lastnoročno pisane in z banovinskim kolkom za 10 din kolkovane prošnje, opremljene s pravnimi in zadostno kolkovanimi prilgami (rojstni in krstni list, domovinski list, zadnje šolsko spričevalo, zdravniško in npravstveno spričevalo, potrdilo pristojnega oblastva, da niso bili obsojeni zaradi kaznivih dejanj iz koristoljubja, eventualno dokazila o strokovni usposobljenosti) je vložiti najkasneje do 25. oktobra 1940 pri okrajnem cestnem odboru v Slov. Konjicah. — Kralj. banska uprava dravske banovine.

Murska Sobota

Cigani so vedno na preži. V okolici Sobote je dosti ciganov, ki se preživljajo na različne načine, po možnosti z najlažjim delom. Med ta najlažja dela spada tudi poseg po tuji lastnini. Po Soboti nadlegujejo ljudi za dinarčke, če pa se jim nudi ugodna prilika, pa si dinarčke tudi sami prilastijo brez dovoljenja. Pred kratkim je neka gospa kupovala v soboških trgovinah potrebščine za svojo družino. Ko je prišla iz neke trgovine, so jo cigani obsuli in prosili za dinarčke. Gospa je dala denarnico v torbico in sedla na kolo, cigani pa za njo. Nesreča je hotela, da je bila torbica raztrgana in je denarnica z zneskom okrog 350 din zdrknila na cesto. Seveda so bili cigani veseli nepričakovane sreče, le gospa se je prišla za glavo, ko je v naslednji trgovini hotela plačati, pa ni imela denarja. Ciganom so sicer na sledu, vendar so denar najbrž že spravili na varno.

84 dijakov ima nemška gimnazija v Zagrebu.

ki je bila odprta v začetku šolskega leta. Vsak dan pa se prijavljajo novi dijaki, sinovi in hčerke nemških roditeljev iz Vojvodine in Slovenije. Zaradi tega je vodstvo gimnazije sklenilo, da bo do prihodnje jeseni organiziralo poseben internat za dijake, katerih starši bvaajo izven Zagreba.

Sporočamo žalosno vest, da je danes ponoči umrl po daljši bolezni v Leonišču v Ljubljani naš oče, gospod

dr. Gvidon Sernec
odvetnik v Celju

Truplo pokojnika bomo prepeljali v Celje. — Čas pogreba bomo objavili v dnevnem časopisju.

Celje, dne 10. oktobra 1940.

Žaluojača rodbina
in sorodniki

Del angleške prestolnice, ki nima ne podnevi, ne ponoči miru pred neprestanimi nemškimi letalskimi napadi.

Memški odgovor na trditve, da Nemčiji grozi lakota: General »Lakota« na Angleškem bolj straši...

V vojnem času je brez dvoma eno najglavnejših vprašanih, ki mu je treba posvetiti vso pozornost, vprašanje prehrane ne samo vojaštva, pač pa tudi civilnega prebivalstva. Zadržati smo na tem mestu poročila, kako Angleži napovedujejo lakoto v Nemčiji, danes pa naj prinesemo še poročilo z nemške strani, ki naj bi služilo kot odgovor na angleške trditve.

Poročevalec nemške uradne agencije pravi v svojem dopisu naslednje: Zvedele so se zanimive podrobnosti o tem, kako je vedno bolj v nevarnosti preskrba Anglije z živili, to pa zaradi tega, ker je London, ki je zdaj cilj številnih nemških napadov, velikega pomena za gospodarsko življenje Anglije. Vse bolj se urednjuje prerokbe, ki jih je v svoji knjigi pred več leti podal nemški general Fuler. Londonsko pristanišče so v vojaškem oziru, usta Anglije, usta, ki ne morejo sprejemati hrane, če so stalno bombardirana. Kar je Pariz v političnem oziru za Francijo, je London v gospodarskem za Anglijo. Kakor bi napad na Pariz verjetno privedel do splošne bede, tako bi napad na London privedel do splošnega stradanja.

V Londonu so na primer morali zaradi pomanjkljivega dovoza zelenjave in sadja izdati odlok, da smejo te stvari kupovati samo družine z otroki. Zaradi pomanjkanja živine jo je tudi vedno manj za zaloge, oziroma je bilo treba klanje živine omejiti. Industrijska proizvodnja je izgubila 16 odstotkov svoje kapacitete, kajti Nemci bombardirajo samo podjetja vojne industrije. Pri vsem tem pa ni upo-

Romunka kraljica-mati Helena (na levi), ki se je po dolgih letih prebivanja zadnjic le smela spet vrniti v domovino, ko je njen sin Mihael postal romunski kralj.

števano skrajšanje delovnega časa zaradi neprestanih alarmov in zaradi tega, ker so se povečale težave pri prevozu.

Prerokbe generala Fulerja pa najbolje potrjuje dejstvo, da se v londonskem področju četrtina prebivalstva zaradi stalnega bombardiranja ne more redno oskrbovati z vsem potrebnim. Pripomniti je še treba, da je nabavljanje živil močno oteženo tudi zaradi tega, ker so trgovine vsled stalnih bombnih napadov povečini zaprte. Izjave ministra za prehrano in izjave mornariškega ministra dokazujejo, da bodo po omejitvi porabe masla pozimi prišle na vrsto še druge omejitve. Nerešeno je tudi socialno vprašanje, kako bodo London za letošnjo zimo oskrbeli z zadostnimi količinami drv, to pa še prav posebno zaradi pomanjkljive organizacije. Če upoštevamo, da komaj 25 odstotkov živil pridelajo v Angliji sami, je jasno, da bo general »Lakota« strašil na Angleškem bolj, kot pa kje drugje.

Znali so s pomagati

Vse bi še šlo, če ne bi bilo treba plačevati tako visoke solnine — slišimo dostikrat tamati to ali ono mater, ki bi rada dala svojega sina ali hčerko v višjo šolo. Res, solnina povzroča dostikrat velike težave staršem, ali pa tistim dijakom, ki si jo morajo sami poleg svojega učenja sami prislužiti. Teh težav pa nimamo samo na naših šolah, da ne boste mislili, da so oblasti samo pri nas tako neizprosne. Tudi drugod so jo vpeljali že pred davnim časom, ker drugače pač ni šlo. Zanimiv primer, kako so si dijaki sami preskrbeli vir dohodkov, da bi mogli plačati solnino, pa je naslednji: Na univerzi v Portalesu v Novi Mehiki je deset dijakov ustanovilo neke vrste »delniško družbo«. Kupili so si kravo. Prvi denar so primaknili iz svojih žepov, kolikor so ga pač imeli, ostanek pa so plačali pozneje. Kupljeno kravo so redili v nekem hlevu v bližini univerze. Pri krmljenju in pri molži so se nekako vrskli, da bi si tudi ta posel pravično razdelili. Mleko so prodajali svojim visokoškolskim tovarišem kar v univerzitetni veži, če pa ga je bilo kaj več, so ga ponudili drugim ljudem po mestu. Krava jim je začuda hitro prinesla toliko denarja, da so lahko plačali še ostali dolg, ki so ga bili dijaki naredili, ko so kravo kupili. Se več. Zaslужili so poleg tega tudi toliko, da so vsi lahko plačali solnino in na ta način vsaj delno razbremenili svoje starše in jim prihranili te izdatke za šolo.

Ce ne vojska, pa tajfun

Tudi iz Daljnega Vzhoda le redko kdaj pride kakšno razveseljivo poročilo. Če ne poročajo o dogodkih z bojišč, pa nam vedno znova vedo kaj povedati o raznih vremenskih katastrofah, potresih, izbruhih ognjenikov in podobno. Tako pravi zadnje poročilo iz Čunkinga, da divjajo na področju Fukienski siloviti viharji, tajfuni. Že dozdaj je bilo podrtih mnogo hiš, pri čemer je izgubilo življenje večje število ljudi. Vihar je divjal s takšno silovitostjo, da je na mnogih krajih tudi promet pretrgan.

Tudi Bolgarija je stopila judom na prste

Razpust mednarodnih društev in lož, določbe o plemenu in odredbe o protinarodni propagandi

Glede na napovedani zakon o zaščiti naroda, je notranji minister Gabrovski zaostopnikom teka povedal, da določa zakonski načrt posebno urediti treh življenjskih področij naroda. Prvi del zakona določa razpust vseh mednarodnih združenj in lož z edino izjemo mednarodnih zvez profesionalnega ali znanstvenega značaja, ali pa organizacij državopolitičnega značaja, o katerih bo posamično razpravljala ministereki svet.

Drugi del zakona vsebuje določbe v plemenu. Prepovedano bo Jude zaposlovati v javni in državni službi, Judje ne bodo dobili bolgarskega državljanstva, niti ne bodo mogli biti lastniki ali solastniki časopisov, knjigarn, kinematografov, gledališč ali pa lastniki zemljišč. V primeri, kjer pravica lastnine obstoji, bo vprašanje v najkrajšem času rešeno. Izjemo tvorijo le taka podjetja, pri katerih država dovoljuje udeležbo judovske manjšine. Za Juda bo

štet vsakdo, čigar oče in mati sta Juda. Udeležba Judov v svobodnih poklicih je dovoljena samo v razmerju s številom prebivalcev. Zaposlitev arijskih služkinj in judovskih hišajev je prepovedano.

Tretji del zakona ureja odredbe o škodljivih in protinarodni propagandi. Določenih je več omejitev za obstoječa združenja ali posamezne osebe, ki delujejo proti državi in narodu. Ta zakonski načrt bo v dložen na prihodnji seji sobranja.

Bolgarska javnost je sprejela z velikim zadovoljstvom napoved teh zakonov. Judje v Bolgariji žive v posameznih trgovskih središčih in imajo navzlic majhnemu številu velik vpliv v pristaniških mestih, veliki trgovini in na književnem trgu. Ta voliv v mnogem presega njihovo številčno moč. Na okrog 7 milijonov Bolgarov pade sedaj približno 50.000 Judov.

Veliko delo skromnega izumitelja Nipkova

Največji njegov izum je že iz njegovih zgodnjih dijaških let

Časopisi so zadnjic prinesli novico, da je umrl izumitelj televizije Pavel Nipkov, star 80 let. Bil je zelo skromen mož pa se je vendar tako zelo proslavil v svojem znanstvenem delu. Postavil je temelj televizije. Nprenehoma se je ukvarjal z mislijo o novih iznajdbah, da bi tako storil čim več za človeštvo. Dolgo vrsto let se je boril z gmotnimi težavami. Prevladovalo je splošno mnenje, da se ukvarja z navadnimi igračkami. Vsak njegov izum pa je postavil s časoma temelje novih panog industrije.

Državne železnice v Nemčiji so izkoristile njegov izum, s katerim je moči preprečiti železniške nesreče. Naprave so se izkazale za zelo koristne.

Zgradil je tudi med drugim letalo, ki se lahko navpično dvigne ali spusti na tla. Najpomembnejši izum pa je iz njegovih dijaških let. Bilo je leta 1884, ko svet še poima ni imel, kaj je radio in film in kaj bo časoma postalo iz njih.

Tedaj je prijavil Pavel Nipkov svoj izum spiralnno prevrtane plošče, ki je postala temelj televizije. Dolgo je premišljeval, kako bi se dala svetloba in tema s pomočjo elektrike prenašati na vsako razdaljo. Spomnil se je, da se tudi klišiji tako izdelujejo, da se slika razstavi na veliko število svetlih in temnih točk. To je storil s pomočjo spiralnno prevrtane plošče, ki se enakomerno vrtili. Tako plo-

ščo je bilo treba spreminjati v prozorno ploščo, ker se je vsak del slike skozi eno samo luknjico samo enkrat osvetlil. Velik pomen je videl Nipkov v tem, da spremeni razliko v svetlobi posamezne točke v udarce toka, ki so bili zdaj močnejši, zdaj spet slabjši in da ti udarci prodro na drugi strani skozi prav tako ploščo, skozi katero bi se potem morale dobiti enake slike, kot se vidijo skozi prvo ploščo. Če torej pri sprejemniku plošča razstavlja sliko v veliko število točk mora aparat, ki reproducira sliko, te točke spet sestaviti. Ta misel je še danes temelj televizije. Slika je treba še danes razstaviti v posamezne točke, pozneje pa iz teh točk sestaviti sliko.

Nipkov pa ni imel denarja, da bi svoj izum izkoristil.

Šele leta 1928, torej 44 let po patentiranju, so začeli z resnim izkoriščanjem Nipkove iznajdbe.

Radio

Program radio Ljubljana

Četrtek, 10. oktobra: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45. — 12 Mandoline in balalajke (plošče). — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi. — 13.02 Narodne (Ogrlice: g. Franc Petan, harmonika; g. Avgust Stanko. — 14 Poroči — 18 Pester spored Rad. ork. — 18.40 Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič). — 19 Napovedi poročila, objave. — 19.25 Nac. ura. — 19.40 Plošče (pisan spored). — 19.50 Deset minut zabave. — 20 Cimermanov kvartet. — 20.45 Reproduciran konc. smirnične glasbe. — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Radijski orkester. — Konec ob 23.

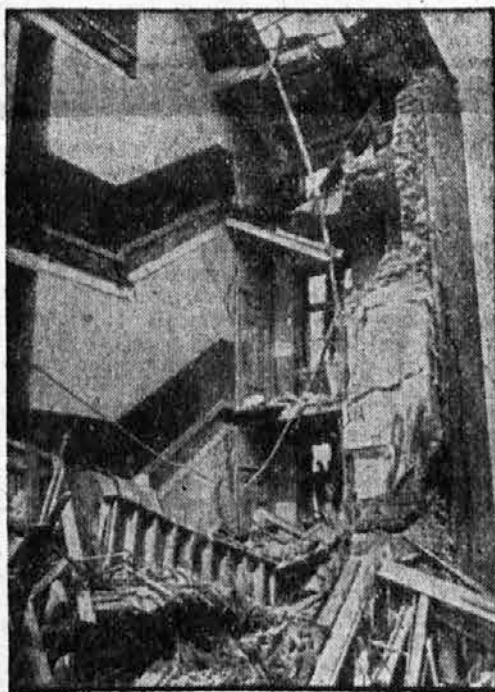
Petek, 11. oktobra: 7 Jutranji pozdrav. — 7.05 Napovedi, poročila. — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45. — 11 Soliska ura; Razvoj slovenske glasbe (g. Stanko Prek). — 12 Slovenski odmevi (plošče). — 12.30 Poročila, objave. — 13 Napovedi. — 13.02 Opoldanski koncert Rad. ork. — 14 Poročila — 18 Ženska ura; Moja jesenska garderoba (ga. Emi Oražen). — 18.20 Godbe na pi-hala (plošče). — 18.40 Boj za petrolej (g. dr. A. Kuhar). — 19 Napovedi, poročila, objave. — 19.25 Nac. ura. — 19.40 Plošče (pisan spored). — 19.50 Za planince. — 20 Pevski in orkestralni koncert slovenske glasbe. Sodeluje g. Andrej Jarc in Radij. orkester. Dirig. D. M. Sijanec. — 21.30 Za boljšo voljo (plošče). — 22 Napovedi, poročila. — 22.15 Klavirska lahka glasba (gdč. prof. Silva Hrašovec). Konec ob 23.

Drugi programi

Četrtek, 10. okt.: Belgrad: 21 Operne arije — Zagreb: 20 Šimackova opereta »Reci, kdo si« — Sofija: 20 Veliki skladatelj — Budimpešta: 18 Glasbena koserija — Rim-Turin-Florence: 20.30 Simf. koncert — Praga: 20 Orkestralni koncert — Beromünster: 21.30 Kellerjeva kantata — Sottens: 20 Saksofon — Atene: 20.30 Plesna glasba. Belgrajska kratkovalovna postaja: YUA, YUB (49.18 m): 19.40 Poročila v slovensčini; YUF, YUG (19.96 m): 2.30 in 3.50 Poročila v slovensčini.

Drobne od vsepovsod

Iz Smirne v Turčiji poročajo, da cenijo letošnji pridelek bombaža na 45.000 ton. V primeri z lansko letino je letošnja za 6000 ton slabša.

Učinek angleške bombe, ki je padla na hišo nekje v zahodni Nemčiji.

James Hilton:

Zbogom mr. Chips

»Oh, odpustite! Moral bi bil misliti na to. Ogrnite se z mojim plaščem. Meni je dovolj toplo.«
»Zakaj se pa ne bi ogrnila oba in skupaj. Plašč je vendar dovolj velik za oba.«

»Plašč je dovolj velik za oba,« je rekla.

Katarina je ovila Chippinga s pol plašča, drugo polovico pa je dala sebi na rame. Chipping se ji je pokoril ves tog, plah, toda srečen.

Se dolgo sta skupaj sedela v megli, zdaj molčala, zdaj govorila in čakala, da bi se megla vzdignila. Potem se je Chipping pogreznil v premišljevanje.

Katarina ga je nenadno vprašala:
»Na kaj mislite?«
»Mislim sem na vas. V Brookfieldu imam malo posla z ženskami. Zdaj šele vidim, kaj sem izgubil.«

»Mislim, da so tudi ženske s tem dosti izgubile mr. Chipping.«
»Hvala lepa, toda jaz se žensk bojim.«
»Tudi mene?«

»Tu v oblakih ne. Zdi se, da mi je višina zmedla glavo, če bi se pa bila spoznala v hotelu, bi se vas bal.«

»Morda zaradi tega, ker se vozim na kolesu?«
»Ne, narobe, mislim, da zaradi tega, ker ste... lepi in očarljivi.«
»Tudi vi ste, gospod Chipping.«

Zdaj je Chipping preplašeno vzkljnil:
»Ti ljubi Bog! Tega mi ni še nihče nikdar rekel!«

Katarina se je veselo nasmejala. Chipping pa se je spet zamislil. Ugajalo mu je, ko mu je rekla, da je očarljiv. Potem je začel:
»Človeku prihajajo tu čudne misli. Ali ne čutite tukaj nekam posebno veselega razpoloženja?«

»Da, tega je kriva višina. Kakor da sva midva gospodarja teh gor.«

»Tu čas ne teče, ne staraš se, nič se ne izgubi.«
Katarina je dejala nežno:
»Mlada sva, zaupava vase in v bodočnost.«

Chipping je bezal z okovano palico po kamenju in vprašal, se da bi pri tem pogledal deklet:
»Kaj mislite, da človek v srednjih letih lahko znova začne življenje in uspe?«

»Prepričana sem o tem, docela prepričana,« je odgovorila z ne- navadno toploto in razumevanjem. Potem je krenila drugam:
»Učiteljski poklic mora biti posebno zanimiv?«

»Nekdaj sem tudi jaz tako mislil.«
»Gledati fante, kako rastejo, razvijati njihov značaj in videti, kaj bo iz njih, ko bodo zapustili šolo. Ne morem si misliti, da bi človek mogel ostareti v tem večno mladem svetu.«

»Nikdar nisem svojega poklica gledal v tej luči. Če govorite vi o tem, se zdi, kakor da je ta poklic res junaški in razburljiv.«

»Seveda je.«
»Kaj pa učitelj, ali je tudi on junak?«
»Poznam samo enega neprevidega človeka, ki je v megli lezel na gore...«

Mesečina je obsijala njeno lice in mu nadela nenavadno lepoto. Chippingov močni pogled jo je ustavil sredi stavka. Ko je nehala, ji je dejal:
»Na obrazu imate tako nenavaden soj.«

Katarina je rekla samo:
»Luči v dolini se vidijo, megla je vstala.«

Chipping in deklet sta vstala in se pripravila, da pojdeti v dolino. Na nekem nevarnejšem kraju mu je Katarina dala roko, Chipping pa je spregovoril:
»Skoraj mi je žal, da je megla že vstala. Bilo je lepo, kaj ne?«

VI.

Med vračanjem sta srečala rešilno odpravo z Maksom Staefelom na čelu. Odsla ju je iskat v gore. Z odpravo je bila tudi Flora, Katarinina prijateljica. Dekletu sta se veselo pozdravili in poljubili, Maks pa je kar naprej stiskal roko prijatelju Chippingu.

Katarina je pravila o junaškem Chippingovem dejanju v gorah, ko jo je navzlec veliki nevarnosti v megli prišel reševati. Hribovci in vodniki so poznali, kako nevarna je megla v gorah, no in kmalu se je po vsem kraju razvedelo za junaštvo profesorja Chippinga.

Ko so prišli v gostilno, sta Katarina in Chipping slekla planinski obleki, premočeni od megle, ter se oblekla po mestno. Potem sta odšla v jedilnico, kjer se je že zbralo kakih deset ljudi.

Gostilničar je vsem natočil po kozareček konjaka in še samemu sebi nazadnje. Potem je napil Chippingu kot junaku dneva. Vsi so pozdravili gostilničarjevo zdravico in slavili Chippinga.